

Nr 53.

Av herr **Mannerskantz**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till vinterväghållningen på landet.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 1 till innevarande års riksdag har på sjätte huvudtiteln under rubriken Bidrag till vinterväghållningen på landet äskats ett förslagsanslag av 8 500 000 kronor.

I anslutning härtill yttrar departementschefen, att en nedsättning av anslaget ansetts möjlig genom viss omläggning av beräkningsgrunderna. »Vid orubbad tillämpning av nu gällande bestämmelser skulle bidragen för år 1943 utgå med 85 % (för ödebygdsvägar 95 %) av distriktens verkliga kostnader för vinterväghållningen under år 1942. Dessa kostnader hava på grund av den osedvanligt stränga vintern och de svåra snöförhållandena, särskilt i södra delarna av landet, uppgått till avsevärt högre belopp än normalt. Vid uppskattning av kostnaderna för vinterväghållningen under innevarande kalenderår synes det emellertid ligga närmast till hands att utgå från de förhållanden, som betingas av en normal vinter. Ett bibehållande av nu gällande bidragsgrunder skulle, därest utgifterna för vinterväghållningen under det nu ingångna året hålla sig inom normal storleksordning, medföra, att vägdistriktet komme att sammanlagt erhålla bidrag, som skulle avsevärt överstiga de verkliga kostnaderna för vinterväghållningen under år 1943. För att undgå en dylik konsekvens — vilken, med hänsyn till att vägdistriktets omhändertagande av väghållningen förutsattes upphöra med utgången av innevarande kalenderår, ur allmän synpunkt måste anses mindre tillfredsställande — har jag vid min beräkning av anslaget för nästa budgetår utgått från att sådan ändring i bidragsgrunderna bör äga rum, att vägdistriktets bidragsprocent beräknas på den verkliga kostnad, vartill vinterväghållningen kommer att uppgå under innevarande år».

Denna departementschefens inställning måste — även om hänsyn toges till vägväsendets snara förstatligande — väcka betänkligheter inom vägdistriktet. Statsbidragen till kostnaderna för vinterväghållningen äro en ingalunda oviktig post i vägdistriktets inkomster. Vid uppgörande av staten för år 1943 ha vägdistriktet utgått ifrån, att de nuvarande grunderna för statsbidrag skulle bibehållas. Dessa ha inneburit, att vägdistriktets kostnader för vinterväghållningen influtit med 85 % av föregående års verkliga kostnader. Detta arrangemang har i själva verket medfört, att

vägdistrikten fått tillämpa en tvåårsbalansering av inkomster och utgifter, varvid extraordinära kostnader för vinterväghållningen under ett år och därmed följande eventuell skuldsättning kompenserats av de högre inkomsterna från statsbidraget för det följande året, vilket möjliggjort skuldernas återbetalning. Utdebiteringen inom vägdistriktet har tagit hänsyn till dessa omständigheter och har alltså ej anpassats endast efter de under ett år havda inkomsterna och utgifterna för vinterväghållningen.

Departementschefens förslag innebär emellertid, att tvåårsbalanseringen skall i fråga om vinterväghållningen ersättas av en ettårsbalansering. I samband med vägväsendets förstatligande orsakar denna ändring under år 1943 relativt svårlösta problem för vissa vägdistrikt. Dessa ha under 1942 haft särskilt höga kostnader för vinterväghållningen men ha kunnat finansiera dessa genom disponibla medel. Småningom uppstår emellertid nödvändigheten att skaffa kontanter till 1943 års verksamhet, och dessa vägdistrikt tvingas då att lånevägen skaffa sig sådana. Det kan råda delade meningar om hur detta kreditbehov skall kunna täckas, eftersom distriktet så att säga befinner sig i likvidation och saknar beskattningsrätt. Distriktet måste emellertid hålla sin verksamhet i gång. Möjligheten att endast vid 1943 års utgång balansera det i själva verket från 1942 kvarstående underskottet på vinterväghållningen löser ej problemet att likvida medel måste anskaffas. Departementschefen synes ej ha tagit hänsyn till dessa svårigheter och ej heller ha insett, att ett statsbidrag beräknat efter nuvarande grunder på 1942 års verkliga kostnader för vinterväghållningen för många vägdistrikt är en förutsättning för att likviditeten och normal drift skola kunna upprätthållas. Förlusten av den inkomst, som representeras av statsbidraget å merkostnaden för 1942 års vinterväghållning, skulle följaktligen utgöra ett problem, som måste lösas snarast möjligt under nu löpande kalenderår. Det förutsattes härvid, att de ändrade grunderna för statsbidragets beräkning ej böra medföra ökade bördor för vägdistriktets skattebetalare. Om ett vägdistrikt skulle få överskott genom att det för 1943 erhöle statsbidrag enligt nu gällande grunder, orsakade detta dock icke någon förlust för statsverket, eftersom överskottet endast medför, att de vid innevarande kalenderårs slut — alltså i mitten av budgetåret 1943/44 — till staten övergående tillgångarna från detta distrikt bliva i motsvarande grad större.

Under dessa förhållanden förefaller det mig mest rimligt och ur ekonomisk synpunkt mest rationellt, att nuvarande grunder för statsbidrag till vinterväghållningen på landet lämnas oförändrade.

På grund av det ovan anförda hemställas,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 1, sjätte huvudtiteln B. punkt 5, måtte med

ändring av Kungl. Maj:ts förslag besluta, att statsbidraget till vägdistriktens kostnader för vinterväghållningen på landet skall utgå på grundval av vägdistriktens verkliga kostnader under år 1942.

Stockholm den 21 januari 1943.

Axel Mannerskantz.
